

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència interina de l'honorable Sr. Lluís Companys i Jover

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 8 de desembre de 1932

SUMARI

A un quart de sis de la tarda és oberta la sessió, sota la presidència del senyor Companys.

És aprovada l'acta de la sessió anterior.

Lectura del dictamen de la Comissió d'Actes, referent a les de la circumscripció de Girona.

Lectura d'un vot particular al dictamen, signat pel senyor Tries de Bes, i defensa a càrrec de l'esmentat senyor Diputat.

Resposta del President de la Comissió, senyor Casanelles.

És retirat, pel seu signant, el vot particular.

Aprovació del dictamen referent a les actes de la circumscripció de Girona. Resten proclamats definitivament Diputats al Parlament de Catalunya, els senyors : Josep Irla i Bosch, Antoni Xirau i Palau, Laureà Dalmau i Pla, Pere Blasi i Maranges, Francesc Arnau i Cortina, Josep Fàbrega i Pou, Joan Casanoves i Maristany, Xavier Casademunt i Arimany, Antoni Dot i Arxé, Joan Bancells i Xiberta, Pere Cerezo i Hernández, Raimon d'Abadal i Calderó, Joan Vallès i Pujals, Tomàs Carreres i Artau.

Lectura del dictamen de la Comissió d'Actes referent a les de la circumscripció de Tarragona.

Aprovació del dictamen. Resten proclamats definitivament Diputats al Parlament de Catalunya els senyors : Ventura Gassol i Rovira, Manuel Galés i Martínez, Jaume Simó i Bofarull, Antoni Rovira i Virgili, Josep Folch i Folch, Josep Andreu i Abelló, Martí Rauret i Callo, Francesc Ferreres i Duran, Miquel S. Cunillera i Rius, Gonçal Ibars i Messeguer, Carles Gerhard i Ottenwaelder, Josep M.ª Tallada i Paulí, Josep M.ª Casabó i Torres, Pere Lloret i Ordeig.

Lectura del dictamen de la Comissió d'Actes, que fa referència a les de la circumscripció de Lleida.

Lectura d'un vot particular al dictamen signat pel senyor Tries de Bes.

Resta damunt de la taula el dictamen i el vot particular, per a ésser inclosa llur discussió en l'ordre del dia de la sessió vinent.

Ajornament per a la sessió vinent de la lectura i discussió del dictamen de la Comissió de Reglament de la Cambra.

S'aixeca la sessió a dos quarts de sis de la tarda.

S'obre la sessió a un quart de sis, sota la presidència del senyor Companys.

Es llegeix l'acta de la sessió anterior, que és aprovada, i es passa seguidament a l'ordre del dia.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Secretari se servirà llegir el dictamen de la Comissió d'Actes.

Un Sr. SECRETARI : «La Comissió d'Actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, després d'examinar les dels Diputats electes per la circumscripció de Girona, les quals no contenen protesta ni reclamació de cap mena;

Atès que els Diputats electes per la susdita circumscripció no susciten cap dubte sobre llur aptitud i capacitat legal per a exercir el càrrec,

La dita Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'acord de considerar amb aptitud i capacitat legal per a exercir llur càrrec tots els Diputats electes per la circumscripció de Girona.

Barcelona, 8 de desembre de 1932. — El President de la Comissió, J. Casanelles; el Secretari, J. Tauler.»

El Sr. PRESIDENT : Ara s'ha de donar compte d'un vot particular signat pel senyor Tries de Bes, del qual donarà lectura el senyor Secretari.

Un Sr. SECRETARI : «Examinats els expedients electorals de la circumscripció de Girona i Tarragona, i pel que respecta a la capacitat legal del Diputat electe per la primera senyor Josep Irla i Bosch, i els que ho han estat per la segona senyors Josep Andreu i Abelló i Manuel Galés,

Els sotasignats formulen vot particular al dictamen de majoria emès per la Comissió d'Actes i qualitats que fonamenten,

Pel que respecta al senyor Irla, en el fet d'haver exercit el càrrec de Comissari de la Generalitat de Catalunya durant l'any anterior i fins el moment de les eleccions i d'haver, a més, exercit interinament el Govern Civil d'aquella antiga província;

Quant al senyor Andreu, per haver exercit en el mateix període el càrrec de Comissari adjunt de la Generalitat a l'antiga província de Tarragona,

I com sigui que vénen compreses aquestes incapacitades en l'article 7.e de la Llei electoral declarada vigent pel Decret de 8 de maig de 1931, com a incapacitats no exceptuades en l'esmentat text legal, procedeix, en conseqüència, declarar la incapacitat legal dels referits Diputats electes, la qual cosa proposen els sotasignats com a vot particular que sotmeten a la decisió del Parlament.

Palau del Parlament de Catalunya, 8 de desembre de 1932. — Tries de Bes.»

El Sr. PRESIDENT : Aquest vot particular fa referència al dictamen sobre les actes de les circumscripcions de Girona i de Tarragona. Pels efectes de la discussió que es pugui produir, entén la Presidència que de moment s'ha de tractar del vot particular en la part que es refereix a la circumscripció de Girona. ¿Volen defensar l'esmentat vot particular els senyors Diputats que l'han presentat?

El Sr. TRIES DE BES : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Tries de Bes té la paraula.

El Sr. TRIES DE BES : Senyors Diputats: Jo m'he valgut d'un vot particular perquè no trobava altre mitjà, dintre dels procediments parlamentaris, per exposar un criteri d'aquesta Minoria respecte a incapacitats i incompatibilitats, especialment en el que fa referència a les primeres.

És evident que el cas del senyor Irla (i em limito ara exclusivament a la circumscripció de Girona, atenant-me a indicacions del nostre senyor President) cau dintre d'aquesta incapacitat legal que jo esmentava en el vot particular i que consigna l'article 7.e de la Llei electoral declarada vigent per un Decret de la República, si la memòria no em falla, de data 8 de maig de l'any passat, i que referenda el Decret convocant aquest Parlament català per l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya.

En el Decret de 8 de maig, article 4.^t, s'esmenta — tradueixo ara al català — que entre les condicions assenyalades en l'article 6.e, indispensables per a ésser elegit Diputat, resten suprimides la primera i la quarta, i subsistents les restants.

Doncs bé : la condició segona i la condició tercera que declara subsistents el Decret del Govern de la República, es refereix, aquesta darrera, a no estar inhabilitat, per qualsevol motiu d'incapacitat personal per a obtenir el càrrec en el dia en què es verifiqui la proclamació.

L'article 7.e, que declara subsistent aquesta recordança en l'article 5.e del Decret de 8 de maig, diu que de les incapacitats de l'article 7.e s'exceptuen, ultra les de Ministre i Funcionaris de l'Administració central, les dels que exerceixen jurisdicció dimanant del sufragi universal.

Ara bé : hi ha un Decret dictat per l'honorable senyor President de la Generalitat de Catalunya, data 15 de maig darrer, pel qual es reorganitzen els serveis de la Generalitat de Catalunya, que en l'article 26.e (i no vull cansar l'atenció dels senyors Diputats) diu concretament, referint-se als Comissaris, que aquests exerciran totes aquelles funcions de caràcter executiu delegades del Govern Provisional de la Generalitat i les desaparegudes Comissions provincials.

Senyors Diputats : En el número 3.^r de l'article 7.e, que declara subsistent aquest Decret de la República i recorda el Decret del President de la Generalitat, s'especifiquen, d'una manera concreta, aquests casos d'incapacitat legal de les persones que han exercit càrrec en les Comissions provincials. Restava ben clar, doncs, que legalment és incapaç el senyor Irla per ésser proclamat Diputat.

Però, com sigui que nosaltres únicament ens manifestem així perquè aquest cas no signifiqui ni estableixi cap precedent, per ésser criteri nostre que cal procedir amb una gran austeritat si volem actuar democràticament, (*Rialles*) com és el nostre deure material i moral, i encara que tenim molt d'interès a mantenir la posició de la nostra Minoria per d'ací endavant, ens fem càrrec que en el moment present, atès el caràcter excepcional d'aquest Parlament constituent de

Catalunya, tots els que ha elegit el poble han de concórrer al Parlament per a discutir i aprovar les nostres lleis fonamentals.

Per tant, assentada aquesta posició o, si voleu millor, aquesta actitud de la Minoria, i tenint en compte allò que deia en iniciar el meu parlament, que el vot particular era tan sols l'esclletxa parlamentària que ens permetia d'exposar el que acabem de dir, retiro el vot particular que he presentat, tant en el que fa referència a les eleccions de Girona com a les de Tarragona.

El Sr. CASANELLES : Abans de tot he de donar les gràcies al senyor Tries de Bes per haver retirat el seu vot particular; però crec que tots nosaltres, tots els que pertanyem al grup de l'Esquerra Republicana de Catalunya, hem de fer constar el nostre punt de vista sobre aquest particular, i especialment en allò que fa referència al nostre criteri de mantenir en tot moment la màxima puresa del sufragi universal.

Naturalment, situats en aquest punt de vista, si nosaltres haguéssim vist alguna cosa que representés una irregularitat en aquesta elecció, hauríem estat els primers en dir al Diputat del qual es tracta que no vingués a prendre possessió.

D'haver considerat l'existència d'algun cas d'incompatibilitat, el senyor Irla no hauria vingut a seure en aquests escons. Però nosaltres creiem que en el Diputat senyor Irla no incorren cap de les incompatibilitats que ha assenyalat l'amic Tries de Bes.

Pensem, en primer lloc, que el càrrec de Comissari és idèntic al càrrec de Conseller de la Generalitat de Catalunya, i mantenint aquest criteri, foren aprovades les actes de tots els Consellers de la Generalitat de la mateixa manera que ho fou l'acta de l'il·lustre President de la Generalitat.

El senyor Irla exercia les funcions de Conseller, de Conseller adjunt, idèntiques a les de qualsevol altre Conseller. El senyor Irla, en l'exercici del seu càrrec, assumia, també, funcions semblants a les del President de les extingides Diputacions Provincials, càrrec netament d'elecció popular, i ensems concorrien en ell les funcions delegades de Vice-president de la Comissió provincial.

Aquests dos càrrecs són d'elecció popular, però l'amic Tries de Bes cal que tingui en compte que les eleccions per aquests càrrecs són eleccions de segon grau.

No pot negligir-se tampoc el fet que vagin també a la lluita electoral els Ministres del Govern de la República. Els Consellers de la Generalitat de Catalunya es troben en la mateixa situació d'aquells, i, per tant, poden també prendre part en les eleccions i ésser elegits per càrrecs com el de Diputat.

Així mateix, i ha un Reglament aprovat en el qual s'estableix que resten en suspens tots els casos d'incompatibilitat que ho havien estat considerats fins ara, i així consta en el darrer paràgraf de l'article 16.^e

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de la Lliga : No ha estat aprovat encara.

El Sr. TRIES DE BES : Es refereix a incapacitats, no pas a incompatibilitats.

El Sr. CASANELLES : Creiem, per tant, que no hi ha cap incapacitat legal motivada per l'exercici del càrrec de Comissari que, com he dit abans, és un càrrec anàleg al de Conseller de la Generalitat, com aquest és semblant al de Ministre de la República, ja que el Conseller de la Generalitat representa el Govern de Catalunya i el Ministre representa el Govern de la República.

El Sr. PRESIDENT : En realitat ha estat retirat ja aquest vot particular; però la Presidència ha cregut que era el seu deure donar facilitats perquè les diverses representacions polítiques de la Cambra exposessin llur punt de vista sobre aquest particular. ¿Resta aprovat aquest dictamen?

Diverses VEUS : Sí, Sí.

El Sr. PRESIDENT : Resta aprovat el dictamen referent a les actes per la circumscripció de Girona, i proclamats definitivament Diputats els senyors que consten en el dictamen que el senyor Secretari llegirà.

Un Sr. SECRETARI : Senyor Antoni Dot i Arxer, senyor Joan Casanoves i Maristany, senyor Josep Irla i Bosch, senyor Laureà Dalmau i Pla, senyor Joan Bancells i Xiberta, senyor Josep Fàbrega i Pou, senyor Pere Blasi i Maranges, senyor Pere Cerezo i Hernàez, senyor Xavier Casademunt i Arimany, senyor Joan Vallès i Pujals, senyor Francesc Arnau i Cortina, senyor Tomàs Carreres i Artau, senyor Antoni Xirau i Palau, senyor Raimond d'Abadal i Calderó.

El Sr. PRESIDENT : El senyor Secretari donarà compte del dictamen referent a l'elecció a la circumscripció de Tarragona.

Un Sr. SECRETARI : «La Comissió d'examen d'Actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, i després d'examinar les dels Diputats electes per la circumscripció de Tarragona, les quals contenen algunes protestes i reclamacions;

Escollades les manifestacions verbals dels Diputats per la dita circumscripció convocats a l'efecte;

Atès que els Diputats electes per la susdita circumscripció no susciten cap dubte sobre llur aptitud i capacitat legal per a exercir el càrrec,

La Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'adopció dels següents acords:

1.ª Declarar lleus les actes dels Diputats electes per la circumscripció de Tarragona.

2.ª Considerar tots els Diputats electes per la susdita circumscripció amb aptitud i capacitat legal per a l'exercici del càrrec.

Barcelona, 8 de desembre de 1932. — El President de la Comissió, J. Casanelles; el Secretari, J. Tauler.»

El Sr. PRESIDENT : Hi ha també un vot particular, del qual ara es donarà lectura.

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de la Lliga : Ha estat retirat, senyor President.

El Sr. PRESIDENT : S'aprova aquest dictamen?

Diverses VEUS : Sí, sí.

El Sr. PRESIDENT : Resta aprovat el dictamen i proclamats definitivament Diputats per

la circumscripció de Tarragona els senyors les actes dels quals figuren en aquest dictamen. El senyor Secretari llegirà la llista dels senyors Diputats per la circumscripció a la qual ens referim.

Un Sr. SECRETARI : «Quan una acta sigui declarada greu, es presentarà el dictamen i els vots particulars, si n'hi hagués, i es discutiran en la sessió immediata.»

El Sr. PRESIDENT : Per tant, senyors Diputats, resta aquest dictamen, amb el vot particular, damunt la taula, i serà la primera qüestió a discutir en la vinent ordre del dia.

Seguint l'ordre del dia d'avui, hauríem de passar ara a la discussió del dictamen de la Comissió de Reglament de la Cambra. Però com que la Comissió de Reglament de la Cambra no ha deixat enllestit encara el seu dictamen, resta acabat l'ordre del dia.

És una cosa natural que en aquestes primeres sessions, pel treball que pesa damunt els Diputats, no segueixi l'ordre de discussió que s'hauria de desitjar. Amb tot, he de fer avinent que en endavant no podrà ésser norma d'aquesta Presidència el que les sessions es retardin de l'hora assenyalada per a començar. De manera que, passats aquests dos primers dies, en endavant les sessions començaran a l'hora en punt que s'hagi fixat.

S'aixeca la sessió, i la de demà començarà a dos quarts de cinc en punt.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de sis de la tarda.)

Un Sr. SECRETARI : Senyor Jaume Simó i Bofarull, senyor Pere Lloret i Ordeix, senyor Francesc Farreres i Duran, senyor Gonçal Ibars i Messeguer, senyor Antoni Rovira i Virgili, senyor Manuel Galès i Martínez, senyor Josep Andreu i Abelló, senyor Martí Rouret i Callol, senyor Miquel S. Cunillera i Rius, senyor Josep M.ª Casabò i Torres, senyor Carles Gerhard i Ottenwaelder, senyor Josep Folch i Folch, senyor Ventura Gassol i Rovira, senyor Josep M.ª Tallada i Paulí.

El Sr. PRESIDENT : Va a posar-se a discussió el dictamen referent a les actes de Lleida. El senyor Secretari en donarà lectura.

Un Sr. SECRETARI : «La Comissió d'examen d'Actes, reunida sota la presidència del senyor Joan Casanelles, després d'examinar les dels Di-

putats electes per la circumscripció de Lleida, les quals contenen algunes protestes i reclamacions;

Escoltades les manifestacions verbals dels Diputats per la dita circumscripció convocats a l'efecte,

La Comissió, per majoria de vots, té l'honor de proposar a la Cambra l'adopció dels següents acords:

1.^r Declarar greus les actes dels Diputats electes per Lleida, senyors Romà Sol, Joan Rovira i Antoni Secanell.

2.ⁿ Declarar, a més, que el Diputat electe senyor Joan Rovira manca de capacitat legal per a exercir el càrrec de Diputat, puix que, simultàniament a les eleccions, exercia el d'advocat de l'Estat al Tribunal Econòmico-administratiu de Lleida.

3.^r Nomenar una Comissió, integrada per cinc senyors Diputats, perquè examini i obri informació sobre l'ocorregut amb les actes d'Odén.

Barcelona, 8 de desembre de 1932. — El President de la Comissió, J. Casanelles; el Secretari, J. Tauler.»

El Sr. PRESIDENT : Va a començar la discussió del dictamen. Abans, però, serà llegit un vot particular que s'hi refereix.

Un Sr. SECRETARI : «Examinat l'expedient electoral de la circumscripció de Lleida, i pel que respecta a la qualificació d'acta greu feta en el dictamen de majoria, el sotasignat formula vot particular en el sentit que les propostes que consten en el dit expedient, i concretament l'acte de votació d'Odén a la qual es circumscriu, la impugnació no pot alterar el resultat obtingut de la proclamació dels candidats senyors Rovira, Secanell i Sol, que surten elegits per minoria;

Atès que en l'expedient apareixen indicis d'irregularitats comeses en l'esmentada secció d'Odén,

El sotasignat proposa que s'instrueixin les diligències pertinents per tal de descobrir les persones que puguin ésser responsables d'aquelles irregularitats, a fi d'imposar les sancions que siguin procedents.

Palau del Parlament de Catalunya, 8 de desembre de 1932. — Josep M.ª Tries de Bes.»

El Sr. PRESIDENT : El senyor Secretari donarà lectura a l'apartat quart de l'article 14.º del Projecte de Reglament interior.